

ಸಾಲ ಮನ್ನಾ ಸರಿಯೆ?

ರೈತರ ಸಾಲ ಮನ್ನಾ ಇಂದು ಬಹುಚರ್ಚಿತ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ. ಚರ್ಚೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಷ್ಟು ಇದು ಕಗ್ಗಂಟಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಇದನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿನ ತೊಡಕುಗಳಿಂದ.

■ ಧರ್ಮಾನಂದ ಶಿರ್ವ

1989 ರಿಂದ ಹಲವಾರು ಬಾರಿ ಜಾರಿಯಾದ ಸಾಲ ಮನ್ನಾ, 'ಸಂಪ್ರದಾಯ' ಆಗಬಹುದಾದ ಕರಿನೇರಳೊಂದನ್ನು ಉಳಿಸಿಹೋಗಿದೆ. ಚುನಾವಣೆಯ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳ ನಾಯಕರು, ಅದರ ಹಿಂದು ಮುಂದಿನ ಅರಿವಿಲ್ಲದೆ ನಿಂತ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಪೈಪೋಟಿಗೆ ಬಿದ್ದವರಂತೆ ಸಾಲ ಮನ್ನಾದ ಆಶ್ವಾಸನೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿರುವುದು ದುರಂತವೇ ಸರಿ. ರೈತರ ಓಲೈಕೆಯ ಭರದಲ್ಲಿ ಅವರು ಮಾಡಿದ ಸಾಲವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣ ಮಾಫಿ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಆರ್ಥಿಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಇದೆಯೋ, ಸಮಾಜ, ಹಣಕಾಸು ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮೇಲೆ ಇದರ ಪರಿಣಾಮವೇನಾಗಬಹುದು, ಮುಂದೆ ರೈತರಿಗೆ ಇದರಿಂದ ಆಗುವ ಒಳಿತಾದರೂ ಏನು ಎಂಬಿತ್ಯಾದಿ ಸಂಗತಿಗಳು ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಸರಿಯುತ್ತವೆ.

ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಶತಾಯುತಾಯಿ ಗೆಲ್ಲುವುದೇ ಗುರಿಯಾದಾಗ ವೇದಿಕೆಯಿಂದ ಘೋಷಿಸಲ್ಪಡುವ, ಪಕ್ಷದ ಪ್ರಣಾಳಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಜಾಗ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವ ಇಂತಹ ಗಂಭೀರ ವಿಚಾರಗಳು ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ನಾಲಗೆಗೆ ಬಿದ್ದ ಬಿಸಿ ತುಪ್ಪವಾಗುವುದಲ್ಲದೆ ರೈತರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಶಾಶ್ವತ ಪರಿಹಾರ ಒದಗಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಸಾಧ್ಯವಾಗದ ಜಟಿಲ ಸಮಸ್ಯೆಯೊಂದನ್ನು ಬೇಕೆಂದೇ ಮೈಮೇಲೆ ಎಳೆದುಕೊಂಡ ಪರಿತಾಪದ ಸ್ಥಿತಿ ಈಗಿನ ಸಮ್ಮಿಶ್ರ ಸರ್ಕಾರವನ್ನೂ ಚಿಂತೆಗೇಡು ಮಾಡಿದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ. ಇಲ್ಲವಾದರೆ 53,000 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಯಷ್ಟಿರುವ ಒಟ್ಟು ಕೃಷಿ ಸಾಲವನ್ನು ಮನ್ನಾ ಮಾಡುವ ಯೋಜನೆ ಜಾಣ್ಮೆಯೂ ಅಲ್ಲ; ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯವೂ ಅಲ್ಲ.

ಕೃಷಿ ಸಾಲದ ಸುತ್ತ

ಕೃಷಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಆಹಾರ ಸ್ವಾವಲಂಬನೆ, ರೈತರ ಆರ್ಥಿಕ ಸಬಲತೆಗೆ ಕೃಷಿ ಸಾಲ ಒಂದು ಪೂರಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ. ಇದು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದು ಸಾಲವನ್ನು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿದಾಗ ಮಾತ್ರ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಕೃತ, ಖಾಸಗಿ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು, ಸಹಕಾರ ಬ್ಯಾಂಕು, ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ನೀಡುವ ಕೃಷಿ ಸಾಲದ ಒಳಹೊಕ್ಕು ನೋಡಿದರೆ ಅಲ್ಲಿನ ನೂರೇಂಟು ಸಂಕಟಗಳು ನಮ್ಮೆದುರು ತೆರೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ರೈತರಿಗೆ ಕೊಡುವ ದೀರ್ಘಾವಧಿ ಸಾಲಗಳು ಕೃಷಿ ಉಪಕರಣಗಳು, ಕೃಷಿ ಭೂಮಿ ಕೊಳ್ಳಲು, ಕೃಷಿಗೆ ಬೇಕಾಗುವ ಮೂಲ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು, ಹೆಚ್ಚಿನ ಅವಧಿಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಬೆಳೆಗೆ ಬಳಕೆಯಾದರೆ; ಅಲ್ಪಾವಧಿ ಸಾಲಗಳು ಬೆಳೆಸಾಲಗಳಾಗಿ ಗುರುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಉತ್ತಾದನಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತವೆ.

ಅವಧಿ ಸಾಲಗಳು ನಿಯಮಿತ ಕಂತುಗಳಲ್ಲಿ ರೈತರಿಗೆ ದೊರೆತು ಮರುಪಾವತಿಯೂ ಬೆಳೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಕಂತುಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಸಾಲ ತೀರಿಸುವ ಈ ಕಂತುಗಳು ಬೆಳೆಯ ಆದಾಯದಿಂದಲೇ ಬರಬೇಕು. ಆದರೆ ಬೆಳೆ ಸಾಲ ರೈತ ಬೆಳೆಯುವ ಬೆಳೆ, ಹೊಂದಿರುವ ಕೃಷಿ ಭೂಮಿಯ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ವರ್ಷವೂ ಏರುಮುಖದ ಗರಿಷ್ಟ ಮಿತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ನವೀಕರಣಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಇವೆರಡೂ ಸಾಲಗಳು ಜಂಟಿಯಾಗಿ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಪೂರಕವಾಗಿರುತ್ತವೆ.

ವರ್ಷದಿಂದ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾ ಹೋಗುವ ಬೆಳೆ ಸಾಲದ ಮಿತಿಯನ್ನು

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಯಾವ ರೈತನೂ ಅನುಕೂಲ ಕಾಲದಲ್ಲಾದರೂ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ ಗೋಜಿಗೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಸಾಲ ಕಟ್ಟುವಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯವರ್ತಿಗಳ ಮೇಲಿನ ಅವಲಂಬನೆಯೋ, ಅಥವಾ ಬಂದಷ್ಟು ಈಗ ಬರಲಿ ಎನ್ನುವ ಇತಿಮಿತಿಯಿರದ ಆಸೆಯೋ— ಒಟ್ಟಾರೆ ಇಂತಹ ಸಾಲ ಕೆಲ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಕೈಮೀರಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಕ್ರಮೇಣ ಸಾಲದ ಮೊತ್ತಕ್ಕೂ ಉತ್ತಾದಿತ ಆದಾಯಕ್ಕೂ ಸಮೀಕರಣದ ತಾಳ ತಪ್ಪುತ್ತದೆ.

ಇಲ್ಲಿ ಅತಿ ಕಡಿಮೆ ಬಡ್ಡಿದರ ಇದ್ದರೂ ಏರುವ ಸಾಲ ಕಂಡು ರೈತ ಕಂಗಾಲಾಗುತ್ತಾನೆ. ಸಾಲದ ನವೀಕರಣಕ್ಕೂ ಬಾರದೆ ಹೇಗೂ ಮನ್ನಾ ಆಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವ ಭ್ರಮೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದುಬಿಡುತ್ತಾನೆ. ಬೆಳೆಸಾಲ ಕುರಿತ ವಾದಾಗ ಅತ್ತ ದೀರ್ಘಾವಧಿ ಸಾಲವೂ ಕಂತು ಕಟ್ಟಲಾರದೆ ತಟ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಬಡ್ಡಿ ಸೇರುತ್ತಾ ಆ ಸಾಲವೂ ಬೆಟ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಟ್ರಾಕ್ಟರ್‌ಗಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ 4 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಸಾಲ ಕಟ್ಟದೆ ಇದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಅದು ಬೆಳೆದು 15 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ದಾಟಿದ ಉದಾಹರಣೆಗಳಿವೆ.

ಮೊದಲೆಲ್ಲ ಎಂಟಿಕರೆ ನೀರಾವರಿ ಜಮೀನು ಇದ್ದವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಎಟಕುವ ಟ್ರಾಕ್ಟರ್ ಸಾಲ ಇಂದು ನಿಯಮಗಳ ಸಡಿಲಿಕೆಯಿಂದಾಗಿ ನಾಲ್ಕು ಎಕರೆ ಕೃಷಿ ಭೂಮಿ ಇರುವ ರೈತನಿಗೂ ಸಿಗುವಂತಾಗಿದೆ. ಸಾಲವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಾಗ ರೈತ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ತನ್ನ ಮರುಪಾವತಿಯ ಇತಿಮಿತಿಯನ್ನು ಯೋಚಿಸುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ತನಗಿರುವ ಭೂಮಿ, ಬೆಳೆಯುವ ಬೆಳೆ, ಅದರಿಂದ ಸಿಗಬಹುದಾದ ಆದಾಯ, ಸಂಸಾರದ ಖರ್ಚು ವೆಚ್ಚಗಳ ಕಚ್ಚಾ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರವನ್ನೂ ಆತ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಮಧ್ಯೆ ಬರಗಾಲ, ಅತಿವೃಷ್ಟಿ ಬಂತೆಂದರೆ ಮುಗಿದೇ ಹೋಯಿತು. ರೈತ ಉಣ್ಣುವುದಕ್ಕೂ ಪಡಿಸಾಟಿಲು ಪಡುವ ಸಂಕಷ್ಟದ ದಿನಗಳು ಎದುರಾಗುತ್ತವೆ.

ರೈತ ತಾನು ಮಾಡುವ ಸಾಲಕ್ಕೂ, ಅಂದಾಜಿಸುವ ಕೃಷಿ ಆದಾಯಕ್ಕೂ, ಪಾವತಿಸುವ ಕಂತಿಗೂ ಹಲವಾರು ಬಾರಿ ತಾಳಮೇಳವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೊಂದು ಚಿಕ್ಕ ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ಕೊಡಲು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ. ಸರ್ಕಾರಿ ಸ್ವಾಮ್ಯದ ದೊಡ್ಡ ಬ್ಯಾಂಕೊಂದರಲ್ಲಿ ಕಿಸಾನ್ ಸ್ವಾರ್ ಕಾರ್ಡ್ ಎನ್ನುವ ಸಾಲ ಸೌಲಭ್ಯವೊಂದಿತ್ತು. ರೈತ ಹೊಂದಿರುವ ಕೃಷಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದೆ ಈ ಸಾಲದ ಗರಿಷ್ಟ ಮಿತಿ 10 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ. ಸಾಲದ ಮಿತಿಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಿಗತವಾಗಿ ನಿರ್ಧರಿಸಲು ಸರಿಯಾದ ಸೂತ್ರ ಬೇರೆ ಇಲ್ಲ. ಇದರಲ್ಲಿ ಸಾಲದ ಅರ್ಧದಷ್ಟನ್ನು ರೈತ ತನ್ನ ಜೀವನ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಬಳಸಿದರೆ ಉಳಿದುದನ್ನು ಕೃಷಿ ಉಪಕರಣಗಳ ಖರೀದಿಗೆ ಬಳಸಬಹುದಿತ್ತು. ಈ ಒಂದು ಸವಲತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ರೈತರು ಜೀವನ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಪಾಲನ್ನಷ್ಟೇ ಪಡೆದು ಸದುಪಯೋಗ ಮಾಡದ ಉದಾಹರಣೆಗಳಿವೆ. ಕೆಲವೆಡೆ ಒಟ್ಟು ಸಾಲವನ್ನು ಪಡೆದು ಕೃಷಿಗೆ ಚಿಕ್ಕಾಸನ್ನೂ ಬಳಸದೆ ದುಂದುವೆಚ್ಚ ಮಾಡಿದ್ದೂ ಉಂಟು.

ಶ್ರೀಮಂತ ರೈತರ ಕಥೆ

ಸಣ್ಣ, ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗದ ರೈತರ ಪಾಡು ಒಂದು ರೀತಿಯಾದರೆ, ಶ್ರೀಮಂತ ರೈತರ ನಡೆ ಬೇರೊಂದು ರೀತಿಯದು. ಗ್ರಾಮೀಣ ಗೋದಾಮುಗಳು,